

Rovviltnemnda i region 7

Saksb.: Øyvind Skogstad
e-post: fmnooys@fylkesmannen.no
Tlf: 75 53 15 68
Vår ref: 2017/153
Deres ref:
Vår dato: 24.11.2017
Deres dato:
Arkivkode: 434.11

Saksframlegg - møte 5/2017 i Rovviltnemnda for region 7 - Nordland

SAK 36/2017 KONSTITUERING AV NEMNDA

Nemndsleder Siv Mossleth har fått fast plass på Stortinget fra høsten 2017 og har fått fritak fra alle fylkeskommunale verv. Klima- og miljødepartementet har etter forslag fra Nordland fylkeskommune oppnevnt Monika Sande som nytt medlem i roviltnemnda (vedlegg 1). Videre har Sametinget oppnevnt to medlemmer for perioden 2017-2021. Nils Johan Kappfjell fortsetter som medlem i nemnda, mens Oluf Anders Kuhmunen erstatter Nina Oskal sin plass i nemnda.

Det framgår av roviltforskrifta § 5 med kommentarer at nemnda selv velger sin leder og at nemnda også kan velge nestleder dersom den finner det formålstjenlig.

Saken legges fram uten innstilling.

SAK 37/2017 GODKJENNING AV INNKALLING

Sekretariatets forslag til vedtak:

Rovviltnemnda i region 7 – Nordland godkjenner innkalling til møte 5/2017 slik den foreligger.

SAK 38/2017 GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 4/2017

Utkast til protokoll fra møte 4/2017 er publisert på nemndas nettside. De er også lagt ved saken (vedlegg 2).

Sekretariatets forslag til vedtak:

Rovviltnemnda i region 7 – Nordland godkjenner protokollen fra møte 4/2017 slik den foreligger.

SAK 39/2017 FORVALTNINGSPLAN FOR ROVVILT I NORDLAND

I møte 4/2017, sak 33, vedtok nemnda følgende vedtak om forvaltningsplanen:

Rovviltnemnda drøftet saken og fattet følgende enstemmige vedtak:

«Rovviltnemnda i Nordland ønsker dialog med Miljødirektoratet om forvaltningsplanen.

Rovviltnemnda presiserer at vi vil gjennomføre føringene i sak 19/2017 som planlagt om konsekvensutredning av mulige valg av bjørneområder og i forhold til statens folkerettslige forpliktelser ovenfor den samiske reindriften.

Nemnda ber om direktoratets vurdering av mindretallets forslag til jervesone, også sett ut fra vedtak i klagesaken fra Noah på lisensfelling av jerv i jervesona.»

Sekretariatet arbeider med den delen som omhandler bjørn, men på grunn av begrenset med kapasitet i høst, har vi ikke noe klart til nemnda nå. Vi tar sikte på å legge fram en sak om dette på første møte over nyttår.

Miljødirektoratet vil delta på nemndsmøtet for å drøfte framtidig forvaltning av jerv.

Sekretariatet viser til tidligere saksdokumenter om forvaltningsplanen, herunder mindretallets forslag til jervesone. Sekretariatets vurdering av dette forslaget finnes her (*Forvaltningsområde for jerv alternativ 2 (minste)*):

<https://www.fylkesmannen.no/Documents/Dokument%20FMNO/Miljø%20og%20klima%20dokumenter/Rovvilt/Saksframlegg%20-%20Forvaltningsplan%20for%20rovvilt%20-%20merknadsbehandling.pdf>

og her:

<https://www.fylkesmannen.no/PageFiles/837801/Saksframlegg%20om%20forvaltningsplanen.pdf>.

Saken legges fram uten innstilling.

SAK 40/2017 FORVALTNING AV JERV VINTEREN 2017/2018

Etter invitasjon fra nemnda deltar Miljødirektoratet på nemndsmøtet for å drøfte forvaltning av jerv forestående vinter, med fokus på ekstraordinære uttak.

Utgangspunktet for saken er nemndas drøfting av dette temaet i møte 3/2017 den 31. mai, sak 24 a).

«Spørsmål om hvorvidt Statens naturoppsyn har tilstrekkelig med ressurser til å gjennomføre ekstraordinære uttak på oppdrag fra Miljødirektoratet. Inntrykket fra inneværende vinter er at SNO ikke alltid har dette, og at man derfor ikke lykkes med uttak.

Nemnda ba om at sekretariatet forbereder en sak om dette til neste møte i oktober, hvor Miljødirektoratet inviteres til å orientere om saken.»

I gjeldende forvaltningsplan er det fastsatt følgende forvaltningsprinsipper for jerv:

2.3.1 Byrdefordeling: Det er et mål at jerveynglinger skal spres innenfor blå sone, slik at byrden på beitenæringene fordeles. Prinsippet om byrdefordeling forutsetter at det

- åpnes for lisensfelling, selv om det bidrar til at det tar lengre tid før bestandsmålene nås.
- 2.3.2 Når bestandsmålet for jerv er oppnådd skal det åpnes for lisensfelling av jerv i blå sone, for å bidra til å holde bestanden nærmest mulig bestandsmålet, og for å bidra til byrdefordeling for saue- og reindriftsnæringene. Når bestandsmålet ikke er oppnådd bør det åpnes for en begrenset lisensfelling, hvor kvote målstyres til områder med betydelige tap av sau og tamrein. Samlet belastning av alle rovviltarter (inkludert kongeørn) skal vektlegges ved fastsetting av kvotestørrelse og -fordeling.
- 2.3.3 Utenfor blå sone skal kvoten for lisensfelling av jerv settes så høyt at den ikke begrenser uttaket.
- 2.3.4 I de tilfeller der lisensfelling ikke gir tilfredsstillende uttelling, skal miljøforvaltningen så langt det er mulig sørge for at resterende kvote tas ut i de områdene lisensfellingskvoten er gitt. Uttak utenfor forvaltningsområde for jerv skal prioriteres først.
- 2.3.5 I blå sone er skadefelling av jerv aktuelt ved akutte skadesituasjoner. I kalvingsland for rein hvor hovedflokkene kalver skal terskelen for uttak være lavere enn utenfor kalvingsland. Bestandsmålet skal så langt mulig oppnås utenfor kalvingsland i blå sone. Viktige vurderingspunkter for skadefelling av jerv i blå sone er: 1. skadeomfang; 2. skadepotensiale; 3. jervebestanden i området; 4. om bestandsmålet er oppnådd.
- 2.3.6 Utenfor blå sone skal det som hovedregel gis tillatelse til uttak av jerv som forventes å gjøre skade.

Det legges opp til en drøfting i møtet om vinterens forvaltning av jerv, med fokus på ekstraordinære uttak. Herunder tema som handlingsrom for uttak i lys av arealdifferensiering og bestandsstørrelse, prioritering av områder og prioritering av ressurser ved evt forsøk på uttak.

Saken legges fram uten innstilling.

SAK 41/2017 FOREBYGGENDE TILTAK MOT ROVVILTSKADER OG KONFLIKTDEPENDE TILTAK – PRIORITERINGER FOR 2018

Sekretariatets forslag til vedtak:

Rovviltnemnda i region 7 – Nordland vedtar vedlagte rammevilkår, føringer og satser for tildeling av FKT-midler i 2018.

Forvaltningsplanen omtaler ikke konkrete FKT-tiltak og gir ikke direkte føringer for hvilke tiltak som skal prioriteres foran andre. Hvilke tiltak som kan være aktuelle vil variere ut fra en rekke forhold, som bl.a.:

- Skal man forebygge tap av rein eller sau?
- Hvilke rovdyrarter kan det forventes at forårsaker tap?
- Beiteområdets beliggenhet og arealsoneringen
- Muligheten til å iverksette tiltak (tilgjengelige ressurser, beitegrunnlag etc.)
- Muligheten for samarbeid med andre beitebrukere i området

I forvaltningsplanen er det fastsatt en del generell prinsipper for bruk av FKT-midler. Videre er det lagt opp til at nemnda årlig skal fastsette konkrete rammevilkår, føringer og satser som

skal gjelde for det aktuelle årets FKT-tildelinger (denne saken). Et utkast til notat med informasjon som kan videreformidles til beitenæringene er vedlagt (vedlegg 3).

Klima- og miljødepartementet har bedt om at forvaltningsplanen gjennomgås på nytt og at en rekke punkter utbedres. Rovviltnemnda har startet dette arbeidet, men inntil videre vil den vedtatte forvaltningsplanen gjelde.

FKT-forskrifta

All bruk av FKT-midler må være innenfor bestemmelsene i [FKT-forskrifta](#) og [kommentarene til denne](#). Der er det gitt konkrete føringer for hvilke tiltak som kan tildeles støtte.

FKT-midler og arealsonering

Iverksetting av tapsforebyggende tiltak i beitenæringene er et viktig virkemiddel som en del av en tydelig soneforvaltning. Det framgår av rovviltforliket at:

«I prioriterte beiteområder skal uttak av dyr som gjør skade på beitedyr gjøres raskt, og i slike områder skal miljøforvaltningen i større grad enn i dag bidra til å effektivisere slikt uttak, uavhengig av om bestandsmålet er nådd. I prioriterte rovviltområder skal saueproduksjon og andre produksjoner basert på utmarksbeite tilpasses gjennom forebyggende tiltak og omstilling, med utgangspunkt i forekomsten av rovvilt i beiteområdet.»

Dette innebærer at FKT-midlene skal forvaltes i samsvar med arealdifferensieringen mellom rovdyr og beitedyr. Bruk av FKT-midler til større tilpasninger av drift skal i hovedsak prioriteres til brukere innenfor forvaltningsområder for en eller flere rovdyrarter. Utenfor rovdyrsonene skal tapsforebygging primært skje gjennom regulering av rovviltbestandene, og det skal i utgangspunktet ikke være nødvendig med tyngre tilpasningstiltak. Samtidig tilsier kunnskap om rovdyrernes arealbruk og vandringskapasitet, at det kan oppstå tapssituasjoner utenfor rovdyrsonene. Erfaring viser at skadefelling er svært vanskelig på barmark, og det må derfor forventes at det oppstår situasjoner hvor man ikke lykkes med uttak av skadegjørende rovvilt i prioriterte beiteområder. I lys av dette bør det åpnes for bruk av FKT-midler også utenfor rovviltsonene, særlig til tiltak som bidrar til bedre oversikt over beitedyr og økt mulighet til å oppdage rovvilttap.

Gaupebestanden skal forvaltes ut fra et byrdefordelingsprinsipp. Tapsforebyggende tiltak mot gaupe-skader skal prioriteres ut fra områdenes betydning som beite, skadeomfang og skadeutvikling, potensiale for framtidige skader og muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak.

Overordna forvaltningsprinsipper for bruk av FKT-midler

- 3.2.1 FKT-budsjettet til reindriffta og saueneæringa skal fordeles tilnærmet 50/50.
- 3.2.2 FKT-midler skal prioriteres til tapsforebyggende tiltak i områder hvor det er mål om ynglinger av de ulike rovviltartene (altså prioritert område for jerv eller bjørn og byrdefordelingsområde for gaupe). Tiltakene skal være tilpasset aktuell rovviltart for området.
- 3.2.3 Tilskudd til større/tyngre driftstilpasninger og omstilling er kun aktuelt i områder prioritert til jerv og/eller bjørn.

-
- 3.2.4 I områder hvor man mistenker rovvilttap kan det, uavhengig av arealdifferensieringen brukes FKT-midler til tiltak som bedrer kunnskapsgrunnlaget, og som bidrar til bedre oversikt over beitedyr og gir økt mulighet til å oppdage rovvilttap.
 - 3.2.5 FKT-midler kan benyttes til kompetanseheving knyttet til skadefelling og jakt/felling, med mål om at uttak av rovvilt skal bli så effektivt som mulig. Samarbeidstiltak og tiltak som dekker flere kommuner skal prioriteres.
 - 3.2.6 Det kreves normalt en egenandel for en del av tiltakene, inkludert tiltak som innebærer investeringer. På denne måten kan en sikre at flere brukere får støtte, og i tillegg at søker er motivert for å gjennomføre tiltaket. Størrelsen på egenandelen vil variere med omfang og type prosjekt.
 - 3.2.7 Samarbeidstiltak skal generelt prioriteres fremfor søknader fra enkeltpersoner.
 - 3.2.8 Ved prioritering av midler mellom beiteområder/reinbeitedistrikt, skal rovdryrbelastning i området vektlegges tungt. Videre skal det legges vekt på de aktuelle beitebrukeres/beitelags/reinbeitedistrikts robusthet (sårbarhet, arbeidskraft, mv).
 - 3.2.9 For tiltak hvor det er utarbeidet nasjonale standarder, skal disse følges med mindre annet er presisert i tilsagnsbrevet. Dette gjelder tidlig nedsanking av sau, beredskapsarealer, bruk av vokterhund og bruk av rovviltsikre gjerder. Standardene finnes på www.rovviltportalen.no.
 - 3.2.10 Eventuelle ubrukte FKT-midler ved slutten av året skal fordeles etter følgende prioritering:
 - a) Restmidler kan benyttes til finansiering av flerårige prosjekter av større omfang.
 - b) Restmidlene kan benyttes til tiltak som initieres av Rovviltnemnda eller Fylkesmannen
 - c) Dersom mengden restmidler gir rom for det, kan disse benyttes til tiltak i reindrifta som skal gjennomføres i vinterhalvåret. I slike tilfeller skal Fylkesmannen informere alle reinbeitedistrikt om muligheten til å søke om midler innen en fastsatt frist. Slike midler blir utbetalt forskuddsvis i slutten av desember.

Planlagte tapsforebyggende tiltak for sau

Sekretariatet har omtalt de mest aktuelle tiltakene omtalt, med fastsatte satser/føringer der det er relevant. Det bør også informeres om at det er mulig å søke om andre tiltak som ikke er nevnt her. Forutsetningen er at tiltaket kan ventes å ha en direkte tapsreducerende effekt.

Vi viser også til FKT-prosjektets elektroniske veileder til tapsforebyggende tiltak i sauenæringa: http://view.digipage.net/go/veileder_fkt/ (et fellesprosjekt hos Norsk Sau og Geit, Norges Bondelag og Norsk Bonde og Småbrukarlag, finansiert av Miljødirektoratet).

Bruk av radiobjeller – elektronisk overvåking (gjelder både for sau og rein)

Rovviltnemnda har de siste årene uttalt en positiv holdning til bruk av FKT-midler til radiobjeller.

Siden omkring 2010 har Fylkesmannen gitt tilskudd til innkjøp av over 3500 radiobjeller/e-bjeller, de fleste i sauenæringa. Det meste er finansiert med FKT-midler, men også noe over tilskuddsordningen *Tilskudd til tiltak i beiteområder*.

I FKT-forskrifta omtales elektronisk overvåking først om fremst som et verktøy for å effektivisere drifta og dokumentere rovviltskader, og ikke som et direkte tapsreducerende tiltak. Dette gir noen begrensninger i muligheten for å bruke FKT-midler til innkjøp av radiobjeller.

Elektronisk overvåking kan brukes for å bedre kunnskapsgrunnlaget i ulike sammenhenger. For eksempel kan elektronisk overvåking i en begrenset periode være nyttig for å avklare tapsårsak i områder hvor man over tid har hatt store tap av beitedyr og tapsårsaken er uklar, men man mistenker at rovvilt forårsaker tapet. I slike situasjoner kan det prioriteres midler til elektronisk overvåking, men midlene må målrettes til områder hvor slik overvåking kan bedre kunnskapsgrunnlaget. Radiobjeller kan også ha en indirekte tapsreduserende effekt ved at uro og rovdyrangrep oppdages raskere, og at man dermed kan iverksette andre tapsreduserende tiltak. Elektronisk overvåking kan lette sankearbeidet også i akutte situasjoner i områder hvor en brukbar andel av dyrene har sendere.

Vi foreslår at nemnda åpner for å bruke FKT-midler til innkjøp av nye enheter i områder hvor det er behov for bedre kunnskap om tapsårsaker og hvor rovvilt kan tenkes å være en betydelig årsak til tap.

De siste årene har FKT-midlene dekket 90 % av innkjøpskostnadene og drift første året. Videre ha det vært praksis med å dekke driftskostnader for tidligere innkjøpte radiobjeller med kr 100,- per enhet for sau og kr 200,- per enhet for rein (ca 50 % av årlige driftskostnader). Fylkesmannen vurderer at man ikke lenger er i et utprøvningsstadium med bruk av radiobjeller i beitenæringene siden de største leverandørene har vært på markedet i flere år. I tillegg til de rovvilt-relaterte fordelene ved bruk av radiobjeller, er det også klare driftsmessige fordeler i forbindelse med tilsyn og sankning. Vi anbefaler derfor at nemnda stiller krav om økt egenandel ved bruk av radiobjeller. Vi foreslår at man viderefører en høy dekning ved investering (90 %), men at tilskudd til drift fjernes. På den måten prioriter man å bruke FKT-midler til å ta i bruk radiobjeller samtidig som den totale egenandelen økes.

Planlagt tidlig nedsanking av sau

Fylkesmannen har de siste årene prioritert tilskudd til planlagt tidlig sankning i områder hvor det har vært betydelige tap til jerv eller bjørn, og hvor alle beitebrukere i samme område gjennomfører tiltaket. Hovedsatsingen på dette har vært i Nord-Rana.

Ut fra føringer i den reviderte forvaltningsplanen vil prioritering av midler til planlagt tidlig sankning være et lite aktuelt virkemiddel i Nordland siden det i svært liten grad er sau innenfor prioriterte områder for jerv eller bjørn. Samtidig mener Fylkesmannen at det i flere områder vil være mulig å redusere tapene seint på sesongen dersom sankingen av sau blir mer effektiv, både når det gjelder sankning til normal sankedato og der det gjennomføres planlagt tidlig sankning. Vi anbefaler derfor at nemnda åpner for å bruke FKT-midler til planlagt tidlig sankning i områder hvor det kan anses å være et betydelig skadepotensiale til jerv eller bjørn.

Vi foreslår at følgende prinsipper skal legges til grunn ved behandling av søknader om planlagt tidlig sankning (samme praksis som i 2017):

- a) Tiltaket må omfatte alle besetningene i beiteområdet slik at man reduserer den skadeforskyvende effekten
- b) Tiltaket skal prioriteres til områder hvor det vurderes å være et betydelig tapspotensiale til jerv eller bjørn.
- c) Vedtatt [standard for tidlig nedsanking](#) skal følges.
- d) Følgende satser legges til grunn: 6 kroner daglig for hvert dyr som sankes i perioden fra 20. august og fram til og med 15. september, eller fram til slaktedato dersom slakting skjer før 15. september.

-
- e) Det kan gis midler til sankehjelp på kr 20,- pr sau og lam som sankes ned før 1. september.

Tidlig sanking som akuttiltak blir behandlet i samsvar med føringer i forvaltningsplanen. Slike tildelinger belastes budsjettposten for akutte tiltak.

Utvidet tilsynsaktivitet

FKT-forskrifta § 5 b) slår fast at utvidet tilsynsaktivitet alene ikke kan støttes økonomisk, men at det kan støttes dersom det kombineres med noen av følgende tiltak:

- Bruk av vokterhund.
- Planlagt utvidet tilsyn som en nødvendig del av tiltak nevnt i § 5a) – altså sammen med tidlig sanking, forsinka slipp, flytting, hjemmebeite, beredskapsareal, rovdyravvisende gjerder eller kalving i gjerde.
- Kortvarig intensivt tilsyn som utføres kveld, natt og morgen når det er oppdaget akutte rovdyrskader og i kombinasjon med bruk av f. eks. kadaverhund eller nattkve.
- Fôring av tamrein i korte perioder av året for å samle flokken med formål å unngå rovvilttap.

Videre kan det gis støtte til tilsynsaktivitet dersom det skjer i kombinasjon med kadaverhund med formål å øke kunnskapen om tapsårsaker i et beiteområde.

Med bakgrunn i regelverket og mottatte søknader vurderer Fylkesmannen at det er aktuelt å gi tilskudd til følgende typer utvida tilsynsaktivitet:

- Utvida tilsyn i kombinasjon med bruk av vokterhund ihht. fastsatt standard.
- Kortvarig utvida tilsynsaktivitet dersom det oppstår akutt skade, fortrinnsvis i kombinasjon med bruk av kadaverhund. Vi foreslår å gi slike tilsagn på forhånd til beitelag eller andre fellessøknader i områder hvor det erfaringsmessig kan oppstå betydelige tap. Søknader fra enkeltbrukere eller områder hvor det erfaringsmessig sjelden oppstår akuttsaker, bør behandles løpende gjennom beitesesongen.
- Utvida tilsynsaktivitet med bruk av kadaverhund for å få bedre kunnskap om tapsårsaker i områder med lite kadaverdokumentasjon.

For å få best nytteeffekt av tilsynsprosjekter, vurderer vi at slike tiltak bør skje i regi av beitelag, kommuner eller ande former for organisert samarbeid over større områder.

Kadaverhundarbeid

Vi foreslår å videreføre praksis med å åpne for tilskudd til kursing og kompetanseheving for kadaverhundekvipasjer.

Planlagte tapsforebyggende tiltak for rein

Sekretariatet har omtalt de mest aktuelle tiltakene omtalt, med fastsatte satser/føringer der det er relevant. Det bør også informeres om at det er mulig å søke om andre tiltak som ikke er nevnt her. Forutsetningen er at tiltaket kan ventes å ha en direkte tapsreduserende effekt.

Bruk av radiobjeller – elektronisk overvåking

Se i kapittelet om planlagte tapsforebyggende tiltak for sau.

Transport av rein til mindre rovdyrutsatte beiteområder

Flytting mellom ulike sesongbeiter er en del av reindrifas naturlige driftsmønster. Dersom flytting innebærer at man bruker mindre rovdyrutsatte beiteområder deler av året kan det bidra til reduserte rovvilttap ved at reindriften får en «pause» fra rovdyrtrykket noen måneder i året. Flytting med bil kan også ha tapsreduserende effekt fordi det skapes et brudd i tid og rom mellom reinflokkene og rovviltet.

Kun direkte transportkostnader dekkes. Prosentsats for egenandel vil vurderes individuelt for hver enkelt søknad, innenfor intervallet 30-50 %.

Viktige vurderinger i forhold til prioritering av søknader og fastsetting av egenandel vil være om flyttinga kan anses som en normal del av drifta, om området faktisk er mindre rovdyrutsatt og evt. om det gis tilskudd over reindriftsavtalen til flytting mellom sesongbeiter på grunn av manglende reinbeitekonvensjon med Sverige.

Som et alternativ til tilskudd til biltransport, kan det gis tilskudd til bruk av helikopter for å samle dyrene før flytting. Formålet er å redusere tapene. Vi antar at en effektiv samling vil føre til færre «strørein» eller flokker som står igjen i området det flyttes fra. Dette vil bidra direkte til lavere tap i og med at rein flyttes samlet til mindre rovdyrutsatt område. Det vil også indirekte bidra til lavere tap ved at reindriftsutøverne får bruke mer tid på gjeting i vinterbeitet istedenfor å samle og gjete «strørein» og gjenværende flokker. Størrelse på tilskudd og egenandel vurderes for hver enkelt søknad, innenfor intervallet 30-50 %. Vurderingskriteriene er de samme som for transport med bil.

Intensiv gjeting av rein i kombinasjon med tilleggsføring på frimark

Intensiv gjeting under reinkalvinga er et mye brukt tiltak i flere år. Det er vanskelig å måle den tapsforebyggende effekten, men flere rapporterer at tiltaket er viktig. Som følge av nytt regelverk ble det i 2013 stilt krav om at slik gjeting måtte kombineres med andre tiltak.

FKT-forskrifta åpner for at det kan gis tilskudd til intensiv gjeting i kombinasjon med ulike tiltak, som flytting av rein til mindre rovdyrutsatte beiteområder, kalving i gjerde, eller føring av rein i korte perioder av året for å samle flokken. Videre kan det gis tilskudd til akutt intensiv gjeting i forbindelse med pågående tap. De fleste søknadene fra reindriften omfatter intensiv gjeting, og mange søker om å kombinere tiltaket med tilleggsføring før og/eller under kalvingsperioden for å holde reinen mer samla og på den måten ha bedre oversikt over flokken.

Reinen er ekstra utsatt for å bli drept av rovvilt under og i perioden like etter kalvingen. Ekstraordinært tilsyn av simlene i denne perioden kan virke avskrekkende på rovviltet og dermed redusere tapet av de nyfødte kalvene. Vi vurderer at det er riktig å fortsette praksisen med å prioritere tilsynsmidler i kalvingstida.

Tidligere år har det vært praksis å bruke følgende satser for intensiv gjeting i kalvingstida:

- Siidaandeler med mer enn 150 rein i vårflokk: Inntil kr 30.000,-
- Siidaandeler med mindre enn 150 rein i vårflokk: Inntil kr 20.000,-

Vi vurderer at dette bør være veiledende satser også i 2018, men med mulighet for justeringer som følge av mer distriktstilpasset satsing på tapsforebyggende tiltak. Både forventet rovdyraktivitet i kalvingsland og prioritering mellom ulike typer tiltak, kan gi grunnlag for å fravike satsene som er brukt tidligere år.

Poenget med å gi tilskudd til dette tiltaket er å bidra til tilsyn ut over det reieneier må forventes å gjøre selv som dyreeier og næringsutøver. Tidligere år har det vært mulig å få støtte til både innleid hjelp og kjøp av skuterbensin. Vi anbefaler å videreføre dette, men med tydeligere presisering om at bensinkjøp skal knyttes til gjetearbeid som hjelpesfolk gjennomfører. I tillegg anbefaler vi at det kan søkes om støtte til kjøp av fôr som skal brukes i kombinasjon med den intensive gjetinga. Forslag om tre ulike tiltak som kan finansieres enten hver for seg eller i kombinasjon:

1. Lønnsutbetaling til gjeter.
2. Fakturering for gjetearbeid.
3. Innkjøp av bensin til hjelpere.

Som tidligere år legger vi opp til at evt. behov for tilsyn andre deler av året vurderes som akutt-tiltak etter fastsatte kriterier i forvaltningsplanen.

Tilleggsfôring av rein om vinteren

Flere distrikt har etablert praksis med å tilleggsfôre i tilknytning til kalvingstida i kombinasjon med intensiv gjeting, jf. avsnittet ovenfor. I tillegg er de noen som tilleggsfôrer om vinteren.

Fylkesmannen foreslår at det åpnes for å gi tilskudd til tilleggsfôring på frimark (ikke i gjerdeanlegg) for de som ikke flytter til mindre rovdyrutsatte vinterbeiter. Fôrmengden skal ikke være større enn at minst 50 % av vinterfôret tas opp gjennom naturlig beiting. Totalt kan dette være kostnadskrevende og arbeidsintensive tiltak. Det vil derfor ikke være tiltak som vi kan finansiere fullt ut. Tilskuddet kan derfor kun brukes til å dekke fôrkostnader. Øvrige kostnader, inkludert gjetearbeid, må gjøres som egenandel i tiltaket.

Tidlig slakting av kalv

Fylkesmannen vurderer at økt uttak av kalv tidlig på høsten kan bidra til reduserte tap.

Bakgrunnen for dette er flere:

- Kalv er generelt mer utsatt enn voksne dyr for tap til både rovdyr og andre tapsårsaker.
- Tilveksten til kalv er svært begrenset utover seinhøsten, så det er lite å vinne vektmessig på å vente med kalveslaktinga.
- Tapet av rein til rovdyr øker utover høsten i den mørke årstida.
- Ved å ha en lavere andel kalv på vinterbeitene, belastes disse beitene mindre og simlene kan prioritere egen kondisjon framfor å måtte ta vare på kalven.
- Forskning viser at man i mange tilfeller kan høyne kjøttproduksjonen og lønnsomheten i reindrifta ved å øke kalveuttaket.

Det er få ulemper med tidlig slakting av kalv, bortsett fra at det ofte er mer arbeidskrevende og dyrere dersom det er behov for mer bruk av helikopter når det ikke er skuterføre.

Fokus på økt uttak av kalv er også i samsvar med reindrifftsavtalen, og tilskudd til dette tiltaket sees i sammenheng med tilskudd til kalveslakting over reindrifftsavtalen.

Fylkesmannen foreslår at det kan gis tilskudd på kr 200,- per kalv som slaktes innen utgangen av oktober måned og innrapporteres i henhold til gjeldende regelverk. Dette innebærer en videreføring av praksis fra de foregående årene.

Tapsforebyggende tiltak i akutte tapssituasjoner

Rovviltnemnda setter årlig av en egen budsjettpost til akutte tiltak. Fylkesmannen kan tildele disse midlene løpende etter søknader dersom det oppstår akutte tapssituasjoner i et område.

Saueneierne/ reieneierne skal kontakte Fylkesmannen for å drøfte aktuelle forebyggende tiltak eller iverksettelse av skadefelling dersom det oppstår akutte tapssituasjoner. Etter avtale med Fylkesmannen kan søknad sendes inn via elektronisk søknadssenter. Se mer informasjon i forvaltningsplanen.

Søknader om akutte tiltak vil bli besvart raskt, normalt i løpet av få timer.

Andre tiltak

Det er etablert praksis å åpne for å gi tilskudd til tiltak knyttet til felling av rovvilt og til konfliktdempende tiltak. Vi har ikke foreslått konkrete prioriteringer og rammer for dette nå, men vurderer at det er naturlig å videreføre denne praksisen.

SAK 42/2017 FOREBYGGENDE TILTAK MOT ROVVILTSKADER OG KONFLIKTDEMPENDE TILTAK – FORBRUK OG FORDELING AV RESTMIDLER 2017

Sekretariatets forslag til vedtak:

a) Tilskudd til forebyggende tiltak mot rovviltskader og konfliktdempende tiltak, kap. 1420.73

Fordeling av restmidler i 2017 skal være i samsvar med vedtatte rammevilkår, føringer og satser for tildeling av FKT-midler i 2018. Følgende tiltak skal prioriteres:

- 1. Finansiering av flerårige prosjekter av større omfang – prosjekt med utdanning av hunder til sporing av bjørn på Helgeland.*
- 2. Tiltak som initieres av Rovviltnemnda eller Fylkesmannen – NIBIO-prosjekt om økonomiske konsekvenser av utvalgte FKT-tiltak (analyser av regnskap)*
- 3. Tiltak i reindrifta – tiltak på vinterbeite, herunder også tilskudd til elektronisk overvåking.*

b) Tjenestekjøp, kap. 1420.21.

Følgende prosjekter kan finansieres med restmidler til tjenestekjøp:

- 1. Videreføring av Scandlynx-forskning på Helgeland.*
- 2. NIBIO-prosjekt om økonomiske konsekvenser av utvalgte FKT-tiltak (analyseverktøy)*

a) Forebyggende tiltak mot rovviltskader og konfliktdempende tiltak, kap. 1420.73

I møte 2/2017 fordelte Rovviltnemnda i Nordland kr 7 000 000,- til forebyggende tiltak mot rovviltskader og konfliktdempende tiltak 2017.

Enkelte som er tildelt tilskudd har bare brukt deler av midlene. I noen tilfeller har tiltak ikke blitt gjennomført i det hele tatt. Det vil komme noen mindre justeringer på grunn av at enkelte har fått utsatt rapporteringsfrist. For disse tiltakene er kostnadene stipulert. Ut fra dette har vi ca kr 1 765 000,- tilgjengelig til fordeling på slutten av året.

Det er etablert praksis å fordele brukte midler på slutten av året, og nemnda har i revidert forvaltningsplan fastsatt prinsipper for hvordan dette skal gjøres:

3.2.10 Eventuelle ubrukte FKT-midler ved slutten av året skal fordeles etter følgende prioritering:

- I. Restmidler kan benyttes til finansiering av flerårige prosjekter av større omfang.*
- II. Restmidlene kan benyttes til tiltak som initieres av Rovviltnemnda eller Fylkesmannen*
- III. Dersom mengden restmidler gir rom for det, kan disse benyttes til tiltak i reindriften som skal gjennomføres i vinterhalvåret. I slike tilfeller skal Fylkesmannen informere alle reinbeitedistrikt om muligheten til å søke om midler innen en fastsatt frist. Slike midler blir utbetalt forskuddsvis i slutten av desember.*

Sekretariatet anbefaler at fordeling av restmidler gjøres med utgangspunkt i de fastsatte prinsippene. Videre anbefaler vi at prioritering av restmidler følger rammevilkår, føringer og satser som skal gjelde for neste år. Fordeling av nye FKT-midler i 2018 til ulike søkere fra beitenæringene bør sees i sammenheng med tildeling av restmidler i desember 2017. Det vil si at man ved bruk av forvaltningsprinsipp 3.2.1, om at FKT-budsjettet til reindriften og sauene næringa skal fordeles tilnærmet 50/50, legger til grunn at tildeling av restmidler til reindriften på slutten av året skal inngå ved beregning av 50 % -andelen til reindriften i neste års tildeling av friske midler.

Forslag til bruk av restmidler:

- I. Finansiering av flerårige prosjekter av større omfang
Kompetansebygging jakt/felling
Videreføring av Grane kommunes satsing på utdanning av hunder til sporing av bjørn. Dette er et flerårig prosjekt med oppstart i 2011, og med samarbeid over flere kommuner på Helgeland.*
- II. Tiltak som initieres av Rovviltnemnda eller Fylkesmannen
NIBIO-prosjekt om økonomiske konsekvenser av utvalgte FKT-tiltak (analyser av regnskap). Se beskrivelse i kapittel om tjenestekjøp.*
- III. Tiltak i reindriften som skal gjennomføres i vinterhalvåret
Det er i år rom for å benytte restmidler til vinter-tiltak i reindriften, jf. nemndas prinsipper om bruk av restmidler.*

De mest aktuelle tiltakene er samling og flytting av rein til vinterbeiter på mindre rovdyrutsatte beiteområder eller tilleggsføring av rein for de som ikke flytter til mindre rovdyrutsatte beiteområder. Videre er det også aktuelt å åpne for andre alternative tiltak så fremst de kan vurderes å ha en direkte tapsreduserende effekt.

Forbruket av FKT-midler er vist i tabellen på neste side (avrundet til nærmeste tusen). Det vil komme noen mindre justeringer på grunn av at enkelte har fått utsatt rapporteringsfrist. For disse tiltakene er kostnadene stipulert. Omfanget av restmidler kan derfor bli noe endret i forhold til framstillinga i tabellen.

FKT, kap. 1420.73. - 2017	Budsjett	Forbruk	Tilgjengelige restmidler
Tiltak i saueneæringa			
- Tidlig sanking		263 000,-	
- Forsinket slipp på beite			
- Flytting til annet beite			
- Gjeting/utvida tilsyn		739 000,-	
- Gjeterhunder/vokterhunder			
- El-gjerde til rovviltsikring			
- Beiting på inngjerdet areal			
- Beredskapsareal		50 000,-	
- Bruk av tekniske tiltak		5 000,-	
- Andre tiltak			
- Kadaverhundarbeid		180 000,-	
- Radiobjeller/E-bjeller		533 000,-	
- SUM sau	2 350 000,-	1 770 000,-	580 000,-
Tiltak i reindriftsnæringa			
- Flytting til annet beite		485 000,-	
- Intensiv gjeting		490 000,-	
- Kalving i gjerde			
- Fôring av rein i perioder		683 000,-	
- Bruk av tekniske tiltak			
- Tidlig slakting		224 000,-	
- Andre tiltak			
- Kadaverhundarbeid			
- Radiobjeller		247 000,-	
- SUM rein	2 350 000,-	2 129 000,-	221 000,-
Andre tiltak			
- Felling/jakt	1 000 000,-	944 000,-	
- Skadefellingsforsøk	450 000,-	96 000,-	
- Akuttmidler etc.	725 000,-	171 000,-	
- Andre tiltak			
- Konfliktdependente tiltak	125 000,-	125 000,-	
- SUM andre tiltak	2 300 000,-	1 336 000,-	964 000,-
SUM FKT	7 000 000,-	5 235 000,-	1 765 000,-

b) Tjenestekjøp, kap. 1420.21

Den økonomiske rammen til tjenestekjøp er i 2017 på kr 1 000 000,-. I møte 2/2017 ble deler av midlene fordelt. Videre har nemnda satt av ytterligere midler til ulike prosjekter i løpet av året, jf. budsjettet i tabellen nedenfor.

Det vil komme noen mindre justeringer på grunn av at enkelte har fått utsatt rapporteringsfrist. For disse tiltakene er kostnadene stipulert. Ut fra dette har vi ca kr 384 000,- tilgjengelig til fordeling på slutten av året.

Tjenestekjøp, kap. 1420.21. - 2017	Budsjett	Forbruk	Tilgjengelige restmidler
<i>Forskningsprosjekter</i>			
- NINA – Scandlynx	250 000,-	250 000,-	
- Universitetet i Oslo	100 000,-	100 000,-	
- Norsk Senter for Bygdeforskning	50 000,-	50 000,-	
Bestandsregistrering, dusører	100 000,-	66 497,-	
Informasjonsmøter om droner	95 000,-	92 005,-	
Årlig reindriftsseminar i regi av FMNO	40 000,-	38 369,-	
Hundetrening i samarbeid med SNO	20 000,-	19 002,-	
Ufordelt	345 000,-		
SUM Tjenestekjøp	1 000 000,-	615 973,-	384 127,-

Sekretariatet har vurdert to aktuelle prosjekt som kan finansieres over Tjenestekjøp, kap. 1420.21.

Bruk av viltkamera for registrering av gaupe

Scandlynx har på oppfordring fra Fylkesmannen levert en prosjektbeskrivelse på videreføring prosjektet med utprøving av viltkamera for registrering av gaupe på Helgeland i 2018/2019. De har beregnet en kostnad på kr 300 000,- til dette.

Økonomiske konsekvenser av utvalgte FKT-tiltak

Kostnadsnivået i reindrifta i Nordland har økt betydelig de siste ti årene. Fylkesmannen vurderer at det er viktig å forstå denne utviklingen i et langsiktig arbeid for en bærekraftig reindrift i fylket, både med tanke på rovviltets påvirkning på reindrifta og andre driftsmessige forhold. Fylkesmannen lurer på om FKT-midlene har en rolle i denne utviklingen, ved at ordningen delfinansierer kostnadskrevende tiltak som medfører betydelige merutgifter, egenandeler og/eller slitasje på utstyr. Vi foreslår derfor å bruke deler av restmidlene til å finansiere et forprosjekt i regi av NIBIO, som et utgangspunkt for videre arbeid med denne tematikken. Første del av prosjektet går ut på å utvikle en testversjon av et analyseverktøy for driftsregnskap i reindrifta (dette eksisterer allerede for landbruket). Videre skal det i samarbeid med 1-2 siidaandeler gjøres analyser av faktiske driftsregnskap for å teste analyseverktøyet. Disse analysene skal så brukes som eksempler på hvilke økonomiske konsekvenser utvalgte FKT-tiltak kan ha i et driftsregnskap for en siidaandel (f.eks. merutgifter og egenandeler ut over tilskuddssummen).

NIBIO har foreløpig antydnet en kostnadsramme på kr 300 000,- for utvikling av en testversjon av analyseverktøyet og analyser av noen utvalgte driftsregnskap. For et litt høyere beløp kan det være mulig å få utviklet en ferdig publisert versjon av analyseverktøyet. Dette vil kunne

brukes i videre prosjekter om økonomiske konsekvenser i reindrifta, og av siidaandeler som ønsker å kjøpe lisens og gjøre egne analyser av sine driftsregnskap. Utvikling av en ferdig versjon kan enten finansieres med framtidige FKT-midler eller andre finansieringskilder. Dette vil vi komme tilbake til etter at en testversjon er gjennomført og utprøvd.

Anbefaling

Sekretariatet anbefaler at nemnda gir Fylkesmannen fullmakt til å bruke restmidler til finansiering av begge disse prosjektene. Det er trolig ikke tilstrekkelig med restmidler til fullfinansiering av prosjektene. Vi vurderer at det kan være aktuelt å planlegge med at prosjektene fullfinansieres med friske Tjenestekjøp-midler i 2018 (forutsatt at nemnda får om lag samme budsjetttramme i 2018 som i 2017).

For prosjektet med økonomiske konsekvenser av utvalgte FKT-tiltak, vurderer vi at del 1 (testversjon av analyseverktøy) bør finansieres med tjenestekjøp, mens del 2 (analyser av faktiske driftsregnskap for å teste analyseverktøyet) bør finansieres med tilskuddsmidler.

SAK 43/2017 MØTEPLAN FOR ROVVILTNEMNDA I 2018

Fylkesmannen anbefaler at nemnda fastsetter møteplan for de faste møtene i nemnda. I forslag til møteplan har vi listet opp de viktigste sakene.

Sekretariatets forslag til vedtak:

Rovviltnemnda i region 7 – Nordland vedtar møteplan for nemnda i 2018:

1. 8. februar
 - *Revisjon av forvaltningsplan*
 - *Budsjett for midler til forebyggende tiltak mot rovviltskader og konfliktdempende tiltak (FKT)*
2. 22. mars
 - *Revisjon av forvaltningsplan*
3. 31. mai
 - *Kvote for betinget kvote for skadefelling*
 - *Kvote for lisensfelling på jerv*
 - *Kvote for lisensfelling på bjørn*
4. 18. oktober
 - *Kvote for jakt på gaupe*
5. 29. november
 - *Fordeling av ubrukte FKT-midler*
 - *Fastsetting av rammer for FKT-midler i 2019*

Ved behov kan det avtales ekstraordinære møter i løpet av året.

SAK 44/2017 DRØFTINGER/ ORIENTERINGER/ REFERATSAKER

a) Status rovdyrtap, erstatningsoppgjør og lisensfelling

Orientering legges fram i møte, v/ FMNO.

b) Fagrapporter og lignende

Relevante fagrapporter, utredninger og lignende:

[Eklund, A., et al. 2017. Inventering av jerv 2017. Bestandsovervåking av jerv i 2017. Bestandsstatus for store rovdyr i Skandinavia. Bestandsstatus for stora rovdjur i Skandinavien. 3-2017.](#)

[Frank, J. et al. 2017. Kalvning i hägn och områdesriktad jakt på björn som åtgärder för att minska björnars predation på ren. Redovisning av regeringsoppdrag L2012/2817. Rapport från Viltskadecenter 2017-7.](#)

c) Akuttsaker behandlet av Fylkesmannen

Vedtaket dato	Område	Hva
08.11.2017	Hattfjelldal	Avslag - skadefelling gaupe
17.11.2017	Hattfjelldal	Avslag - skadefelling gaupe

d) Brev til nemnda

Dato	Fra	Til	Kopi	Tema
30.10.2017	KLD	NFK	Rovviltnemnda	Oppnevning av nytt medlem til nemnda
22.11.2017	Sametinget	KLD	FMNO	Sametingets oppnevning av medlemmer til rovviltnemndene

e) Møte med KLD og LMD

KLD inviterer alle faste medlemmer i rovviltnemndene til møte med klima- og miljøministeren og landbruks- og matministeren på Gardemoen tirsdag 9. januar 2018.

De ønsker en samlet påmelding fra Nordland innen 5. desember. De tar også gjerne i mot innspill på eventuelle ønskede tema for møtet.

SAK 45/2017 EVENTUELT

Ingen eventuellsaker er mottatt ved utsendelse av saksframlegg.

Med hilsen

Sveinung Bertnes Råheim (e.f.)
fylkesmiljøvernssjef

John Kosmo (e.f.)
konst. landbruks- og reindriftsdirektør

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Vedlegg:

1. Brev fra KLD – oppnevning av nytt medlem i rovviltnemnda
2. Protokoll fra møte 4/2017
3. Notat (utkast) – Informasjon om foreløpige rammevilkår, føringer og satser for FKT-midler i 2018
4. Akuttsaker behandlet av Fylkesmannen
5. Brev til nemnda